
Kuutos-ryhmän välikysymys 23.01.1945

Eduskunnan Herra Puhemiehelle

Sen jälkeen kun Neuvostoliittoa vastaan käyty, niin tuhoisaksi käynyt sota on tosiasiallisesti päättynyt ja tämän johdosta myös on käynyt mahdolliseksi vapaammin poh-
tia siihen liittyviä kysymyksiä, on yleisön huomio entistä
enemmän kiintynyt kysymykseen, mitkä henkilöt tai ainekset
meidän maassamme ovat lähinnä syypäitä sodan alkamiseen ja
miten he ovat tällöin menetelleet. Se seikka, ettei val-
lanpitäjien taholta, mikäli tiedetään, ole tehty mitään
näiden ensiluokkaisten kysymysten selvittämiseksi, pakot-
taa allekirjoittaneet pyytämään tästä asiasta selvitystä
hallitukselta.

Jo vuosina 1938-39 on, mikäli jälkeinpäin on tullut
tunnetuksi, Neuvostoliitto kääntynyt Suomen hallituksen
puoleen esittäen eräiden sille tärkeiden kysymysten jär-
jestelyä Suomen myötävaikutuksella ja tavalla, joka sodan
sattuessa Euroopassa turvaisi eräitä Neuvostoliitolle tär-
keitä strategisia intressejä. Tällöin Suomen hallitus sa-
moin kuin ne harvalukuiset piirit, joille se on näistä
asioista antanut tietoja, ovat jäykkäniskaisesti torjuneet
sille tehdyt esitykset, ikäänkuin meidän pienen maamme po-
litiikkaa voitaisiin järjestää maailmanpolitiikasta riip-
pumatta ja muiden maiden etuja halveksien. Tätä menettelyä
jatkettiin syksyllä 1939, jolloin Neuvostoliitto ilmeises-
ti ponnisti riitakysymysten rauhalliseksi ratkaisemiseksi
ja jolloin myös monet harkitsevat, eri kansalaisryhmiin
kuuluvat henkilöt pitivät ainoana oikeana politiikkana si-
tä, joka tähtäsi naapurikansojen molemminpuolisten etujen
tyydyttämiseen. Vaikka epäilemättä tietoisena siitä, ettei
Suomi sodassa voisi voittaa Neuvostoliittoa, ne polikoit-
sijat, jotka siihen aikaan maamme turmioksi johtivat sen
politiikkaa, jättivät ryhmänrohkeasti myöntymättä tarpeel-
lisiin järjestelyihin, koska eivät uskoneet sodan kuiten-
kaan syttyvän. Toiset heistä edesvastuuttomasti kiihoitti-
vat puheillaan yleistä mielipidettä ja vaikeuttivat täten
kysymysten rauhallista ratkaisua. Ja yhtä edesvastuutto-
masti vallanpitäjät silloinkin pitivät omana salaisuute-
naan asiat, jotka välttämättä olisi pitänyt saattaa edus-
kunnan tietoon.

Kun tämän jälkeen syttynyt onneton talvisota oli
päättynyt Moskovan rauhantekoon, toivoi kansamme saavansa
tämän jälkeen elää ja työskennellä rauhassa, rakentaen
jälleen mitä sota oli hävittänyt. Mutta jo kohta rauhante-
on jälkeen vuonna 1940 voitiin havaita, miten myös jonkin
verran vaikutusvaltaisissa piireissä alettiin hautoa toi-
veita uuden ja entistä menestyksellisemmän sodan aikaan-
saamisesta Neuvostoliittoa vastaan. Varsinkin armeijasta

palanneet sotilaat tiesivät kertoa, miten heidän upseerinsa olivat pitäneet heille tämänsuuntaisia puheita, joissa nimenomaan oli väitetty todennäköiseksi, että uusi sota tultaisiin käymään Saksan liittolaisina. Vallanpitäjät puolestaan suhtautuivat Saksaan ylen suurella arvonnolla jopa sellaisissakin kysymyksissä, joissa huolenpito maamme kunnian olisi vaatinut suurempaa pidättyväisyyttä, kuten silloin, kun kiellettiin sanomalehdistä arvostelemasta Saksan Norjan-politiikkaa. Yhä selvempää saksalaisystävällistä suuntausta merkitsi prof. T.M. Kivimäen nimittäminen Suomen lähettilääksi Berliiniin kesällä 1940, Räikein esimerkki mainitusta suuntauksesta oli Saksan kanssa tehty sopimus saksalaisten joukkojen kauttakulkuliikenteestä, jota tosin puolustettiin Ruotsin esimerkillä, mutta ilman syytä, koska Suomessa ei vaadittu noudattamaan niitä rajoituksia, jotka liittyivät Ruotsin vastaavaan sopimukseen.

Tällaiset ilmiöt antoivat jo aihetta pelätä yhä pitemmälle menevää lähentymistä Saksaan. Tosin täällä, kuten tavallisesti, ei annettu kansalle tietoja valtiomme ulkopoliitikasta, mutta ulkomailla asia huomattiin ja vuoden 1941 alkupuoliskolla oli Ruotsin lehdistössä huolestuneita lausuntoja Suomen ulkopoliitiikan uudesta, saksalaismielisestä orientoitumisesta. Saman vuoden keväällä alettiin hallituspiireissä pohtia kysymystä eduskunnan ainoan oppositioryhmän, n.s. kuutos-ryhmän tekemistä vaarattomaksi ja siitä, missä muodossa tämän piti tapahtua. Nämä seikat olivat jo oireellisia.

Tällaiset ilmiöt antoivat jo aihetta pelätä yhä pitemmälle menevää lähentymistä Saksaan. Tosin täällä, kuten tavallisesti, ei annettu kansalle tietoja valtiomme ulkopoliitikasta, mutta ulkomailla asia huomattiin ja vuoden 1941 alkupuoliskolla oli jo Ruotsin lehdistössä huolestuneita lausuntoja Suomen ulkopoliitiikan uudesta, saksalaismielisestä orientoitumisesta. Saman vuoden keväällä alettiin hallituspiireissä pohtia kysymystä eduskunnan ainoan oppositioryhmän, n.s. kuutos-ryhmän tekemistä vaarattomaksi ja siitä, missä muodossa tämän piti tapahtua. Nämä seikat olivat jo oireellisia.

Toukokuun alussa Turkuun saapui tavallista suurempi määrä saksalaisia joukkoja ja sotavarusteita. Koska tämä tapahtuma ei voinut olla seurauksena vain yllämainitusta läpikulkusopimuksesta, syntyi yleisön keskuudessa suurta levottomuutta. Eduskunnassa otettiin kuutos-tyhmän taholta useamman kerran puheeksi kysymys siitä uudesta orientoitumisesta, joka tuntui olevan tekeillä, mutta hallitus noudatti tavanomaista salaperäisyyttä ja muut eduskuntaryhmät, joiden johtomiehet ainakaan eivät voineet olla asiasta aivan tietämättömiä, oli kai etukäteen taivuteltu vaikenemaan ja antamaan asian kehittyä niin kuin tapahtui.

Vasta kesäkuun 25. päivänä, kun Neuvostoliitto, Saksan hyökättyä sitä vastaan jo kesäkuun 22. päivänä, oli

ryhtynyt erinäisiin sotatoimiin Suomessa olleita saksalaisia unikkoja vastaan, jolloin myös muutamat suomalaiset olivat joutuneet tästä karsimaan, hallitus piti tilaisuutta sopivana antaakseen eduskunnalle eräänlaisia tietoja. Pitkässä puheessaan, jossa pääasiallisesti huolellisesti vaiettiin, silloinen pääministeri Rangell esitti asiat kauttaaltaan siten, kuin Neuvostoliitto olisi pyrkinyt valmistamaan Suomen valloitusta ja siinä tarkoituksessa nyt ryhtynyt toimenpiteisiin. Pitkin matkaa annettiin vasten totuutta ymmärtää, että kaikki syy syntyneeseen ristiriitaan oli Neuvostoliiton ja että Suomen politiikan johtajat olivat muka koettaneet kauttaaltaan yllä pitää ystävällisiä suhteita Neuvostoliittoon. Hallituksen tiedonannon johdosta syntyneessä keskustelussa kaikki muut puolueoryhmät selittivät luottavansa hallitukseen, paitsi sosialistinen eli kuutos-ryhmä, joka kehoittamalla kehoitti hallitusta pitämään kiinni rauhanpolitiikasta ja vaatimaan kaikkia vieraita valtioista kunnioittamaan kansamme itsenäisyyttä ja rauhantahtoa.

Otaksumme, etteivät mitkään silloisen hallituksen toimenpiteitä valaisevat viralliset asiakirjat anna tietoa siitä rikollisesta pelistä, joka huipentui sodan aloittamiseen. Tietämätöntä on, laadittiinko kirjallinen sopimus näin tosiasiallisesti solmitusta sotilaallisesta liitosta. Sitä välttämättömämpää on, että muilla tavoin saada näistä asioista mahdollisimman suuri selvyys. Merkittävää on, että kun Saksan valtakunnankansleri Hitler jo 22. päivänä kesäkuuta antoi kansallensa tunnetun julistuksensa, jossa hän omalla tavallaan selitti Saksan ja Neuvostoliiton välisen sodan alkuperän, hän esitti asiat niin kuin olisi ollut tunnettu ja kiistämätön totuus, että Saksa ja Suomi olivat solmineet liiton yhdessä käytävää sotaa varten. Saksalaisten soturien sanottiin siinä seisovan rinnan suomalaisten toveriensa kanssa, saksalaisten divisioonaan sanottiin suojaavan yhdessä suomalaisten vapauskankarien kanssa Suomen alueita. Nähtävästi valtakunnankansleri Hitler julistusta laatiessaan ei vielä tiennyt, miten hänen suomalaiset käskyläisensä halusivat saada edesottamisensa selitystetyksi. Mutta näistä Hitlerin selvistä lausunnoista huolimatta, Suomen vallanpitäjät ja heidän johtamansa sotapropaganda piti viimeiseen saakka kiinni tuosta keksimästään selityksestä, jonka mukaan Neuvostoliitto oli hyökännyt rauhaa rakastavan Suomen kimppeun ja pakottanut sen puolustautumaan. Kun oikea asiantilaita nyttemmin on käynyt selväksi, monet sotavalheiden entiset levittäjät ovat valittaen myöntäneet tuleensa petetyiksi.

Kansamme keskuudessa on koko tämän sodan aikana sangen yleisesti aavistettu asian todellinen laatu. Vain ankaran sensuurin, rikoslain koventamisen, julmien kuoleman ja kuritushuonetuomioiden sekä turvasäilömenetelmän ahkeralla käytöllä on onnistuttu edes jossakin määrin, joskin

huonosti, ylläpitämään näennäistä yksimielisyyttä.

Kun tuo järjestelmä pakostakin on nyt väistynyt, on vaadittava mahdollisimman suuren selvyyden hankkimista siitä, ketkä ovat sodan puhkeamiseen syyäitä ja mitä he ovat suunnitelmiansa toteuttamiseksi tehneet. Pantakoon paperit pöydälle, mikäli sellaisia on, tai hankittakoon kuulusteluilla tai muulla tavoin asiaan selvyys. Tutkittakoon hallituksen kunkin silloisen jäsenen, tasavallan silloisen presidentin ynnä muiden sen ajan vaikutusvaltaisten ja vastuullisissa toimissa olleiden henkilöiden toimenpiteet nyt mainituissa asioissa älköönkä tällöin unohdettakoon maamme diplomaattisia edustajia, joista toiset ovat saattaneet paljon ja maallemme vahingollisella tavalla vaikuttaa asiain kulkuun. Erikoista huomiota on myös kiinnitettävä siihen tunnettuun sopimukseen, joka kesällä 1944 solmittiin Saksan ulkoasiainministerin Ribbentropin kanssa ja joka johti sodan pitkittämiseen aikana, jolloin muuten olisi voitu saada rauha, joten ilman hyötyä maallemme aiheutettiin taas tuhansien miesten kuolema ja aineellisia tappioita.

Tällaista tutkimusta ei vaadi ainoastaan pyrkimys historialliseen totuuden tuntemiseen, niin tärkeä kuin tämä onkin. Tehdyistä virheistä voitaisiin lisäksi tehdä hyödyllisiä johtopäätöksiä, mitä vaatii ennen kaikkea käytännöllinen tarve. Sillä maamme saattaa vastedeskin joutua vedetyksi maailmanpolitiikan pyörteisiin, ja silloin voisi sitä uhata uudelleen yhtä surullinen kohtalo kuin vuonna 1941, jos sen silloiset vallanpitäjät voivat vielä vaikuttaa maan kohtaloihin. Jo riittää, että seikkailupolitiikan seurauksena kymmenet tuhannet Suomen miehet ovat kaatuneet ja maamme talouselämä ja raha-asiat ovat pitkäksi ajaksi joutuneet rappiotilaan. Tämän jälkeen on vakavasti ryhdyttävä uutta rakentamaan, ja tätä työtä eivät saa häiritä sen tapaiset poliitikot kuin vuoden 1941 vallanpitäjät. Täysin asiallisilla ja painavilla syillä vaaditaan kansan keskuudessa, että - niin kuin lukuisain kansankokousten julkis-lausumissa on ilmaistu - vuoden 1941 miehet eivät saa kulkea vapaalla jalalla, saattikka olla vaikutusvaltaisissa toimissa, joita heidän hengenheimolaisensa ikään kuin mielenosoituksellisesti ovat heille antaneet. Pienemistäkin rikoksista on monesti muissa maissa vaadittu syyllisten rankaisemista, ja heitä on lukuisasti tuomittu sitä varten asetetuissa hallitsevasta luokasta riippumattomissa tuomioistuimissa.

Suomen hallitusmuodon 33§:n mukaan tasavallan presidentti eduskunnan suostumuksella päättää sodasta ja rauhasta. Tällaista suostumusta ei kesällä 1941 pyydetty eikä annettu. Eduskunta johdettiin totuudenvastaisilla vakuuteluilla siihen käsitykseen, että kysymys oli puolustusodasta. Itse asiassa alettiin hyökkäyssota, johon eduskunta ei ollut antanut suostumustaan. Eduskunta asetettiin valmiin tosiasian eteen, ja tapahtunut tosiasia tulkittiin

sille väärin.

Pyydämme Valtiopäiväjärjestyksen 37§:n 1 momentin nojalla Hallituksen asianomaisen jäsenen vastattavaksi esittää seuraavan kysymyksen:

Aikooko hallitus ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, että selvyys saataisiin vuonna 1941 toimineen tasavallan presidentin sekä vuosina 1939 ja 1941 toimineiden valtioneuvoston jäsenten ja mahdollisesti muiden korkeiden korkeissa vastuunalaisissa valtion viroissa ja toimissa olleiden henkilöiden syyllisyydestä sanottuina vuosina puhjennuksiin sotiin ja että syyllisiksi havaitut saatettaisiin teoistansa vastuuseen.

Helsingissä 23. päivänä tammikuuta 1945

K.H. Wiik Kaisu-Mirjami Rydberg

Yrjö Räisänen Väinö Meltti

M. Ampuja Cay Sundström